

جهماوهر سهبارت به كيشه‌ی داهاتی ده‌روازه‌کانی سنوور ده‌دوین

له‌كورتی داوه، هه‌موو پۆلیس و فه‌رمانبه‌ره‌کانی به‌ریوه‌به‌ریتی گومرگ له‌ به‌غداوه مووچه‌یان بۆ دئ، به‌ریوه‌به‌ریتی گومرگی شاره‌کانی کوردستان سه‌ر به‌ گومرگی گشتین ، باره‌گای گومرگی گشتیش له‌ به‌غدايه، ئیش و کاره‌کانیان زۆر ریکوپیکه، هه‌مووی داخالی کۆمپوتیه‌ر ده‌کرئ، وه‌کو لای خۆمان نیه، زۆر وردبینی تیدا ده‌کهن، بۆیه‌ ئه‌گه‌ر داهاتی گومرگه‌کانیش بدریته‌وه به‌غداد هیچ ناگۆرئ و کوردستان زیانی پێناکه‌وئ، به‌لام دیاره‌ی گه‌ندله‌ی که‌م ده‌کاته‌وه!

هه‌رچه‌نده‌ تا ئیستا حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان سه‌بارت به‌ گه‌زانه‌وه‌ی داهاتی گومرگه‌کان بۆ به‌غداد بۆچوونی خۆی دیار نه‌کردوه، به‌لام سه‌رچاوه‌یه‌کی ناگادار به‌ رۆژی گه‌لی راگه‌یاند که‌ ئاسانکاری ته‌واو له‌گه‌ل شاندکه‌دا ده‌کرئ، یان داهاته‌کان ره‌وانه‌ی به‌غدا ده‌کرین، یان ده‌خه‌ملێندین و دوا‌ی له‌ بودجه‌ی هه‌ریمی کوردستان ده‌ده‌هێنرین، ئه‌مه‌ش بنه‌مایکی یاسایی هه‌یه‌و به‌گوێزه‌ی ده‌ستور ریکخراوه.

کۆمه‌لگه‌ی کوردستان له‌ چین و توێژی جزوا‌جۆز پیکه‌اتوه، به‌وه‌یه‌شه‌وه‌ بۆچوون و رامانی جیا‌وازیان هه‌یه، له‌دریژه‌ی گه‌ران و را‌وه‌رگرتنی را‌و سه‌رنجی خه‌لک به‌سه‌بارت به‌ کیشه‌ی داهاتی ده‌روازه‌کانی کوردستان، له‌ناو کۆسته‌ریکی هه‌یلی شه‌ست مه‌تریدا پۆلیسیکم دواند، ئه‌و داهاتی گومرگه‌کانی به‌ هی حکومه‌تی هه‌ریم ده‌زانی و پێیابوو ئه‌گه‌ر گومرگه‌کان نه‌مێنن، مووچه‌کانیش ده‌برین. به‌وه‌یه‌وه‌ زۆر به‌ توندی دژی هاتنی ئه‌و شاندی وه‌زاره‌تی دارایی حکومه‌تی به‌غداد بوو، ئه‌و دیگوت: 'نابی به‌رپرسیانی کوردستان له‌گه‌لیان کۆ ببنه‌وه، ئه‌وانه‌ نه‌فتی کوردستان ده‌دزن که‌چی ۱۷% ی به‌ هه‌ریمی کوردستان ده‌دن!! ئه‌گه‌ر گومرگه‌کانیش ببه‌ن هه‌ر ۱۷% ی به‌ حکومه‌تی هه‌ریم ده‌دن، که‌واته‌ با بۆخۆمان بن و به‌ به‌غداي نه‌دن'

بۆخۆمان بن و به‌ به‌غداي نه‌دن' شوێنێکی لۆری باره‌لگر که‌ له‌ ریگه‌ی نیوان حاجی ئه‌مه‌ران و هه‌ولێر هاتوچۆ ده‌کات، له‌گه‌ل ئه‌وه‌دابوو که‌ داهاتی گومرگه‌کان بۆ

ده‌کریته‌وه' به‌لام ئه‌و پێیابوو ده‌بی به‌رپرسیانی کوردستان باجی داهات له‌سه‌ر هه‌ینانی که‌لوپه‌له‌کان که‌م بکه‌نه‌وه، به‌وه‌یه‌شه‌وه‌ بازا‌ر ده‌بوژیته‌وه‌و به‌ره‌و هه‌رزانی ده‌روات. ئه‌و ده‌یگوت: 'ئه‌گه‌ر گومرگ که‌م بکریته‌وه، بازرگانه‌کانیش به‌ هه‌رزانتیه‌ر کالاکانیان ده‌فرۆشن، ئه‌گه‌ر به‌ هه‌رزانییش بفرۆشن، دوکانداره‌کانیش هه‌رزانتیه‌ر ده‌بفرۆشن، له‌وکاته‌دا خه‌لک قازانج ده‌کات' ئه‌و له‌ دريژه‌ی قسه‌کانیدا گوته‌ی: 'جاران گومرگه‌کان بۆ حه‌زه‌کان بوو، دوا‌ی بوون به‌ داهاتی حکومه‌ت، هه‌ر بۆیه‌ باجیان له‌سه‌ر هه‌ینانی کالاکان به‌رزکرده‌وه، بازرگانه‌کانیش گرانیان کرد، له‌ ئاکامدا ته‌نیا جه‌ماوهر زیانی پێکه‌وت، به‌لام ئه‌گه‌ر هی حه‌زه‌کان و هی حکومه‌تی هه‌ریم نه‌بئ، کارمه‌ندانی بنکه‌کانی گومرگ ئاسانکاری له‌گه‌ل خه‌لک ده‌کهن، به‌وه‌یه‌شه‌وه‌ به‌هه‌رزانتیه‌ر ده‌گه‌نه‌ بازا‌ره‌کان، خه‌لکیش به‌ هه‌رزانتیه‌ر ده‌یانکرئ!'

حاجی عه‌زیز دوا‌ی سی و پینج سا‌ل خه‌مه‌تکردن به‌ مووچه‌یه‌که‌ی که‌م خانه‌نشین کراوه، سه‌بارت به‌ داهاتی گومرگه‌کان گوته‌ی: 'به‌ زه‌حمه‌تی ده‌بینم که‌ داهاتی گومرگه‌کان ره‌وانه‌ی به‌غدا بکریته‌وه، ئه‌و گومرگانه‌ سه‌رچاوه‌ی هه‌موو نه‌هامه‌تیه‌کانی کوردستان بوون، ئه‌گه‌ر گومرگه‌کان نه‌بووبان، له‌وانه‌یه‌ شه‌ری ناوه‌خۆش نه‌ده‌بوو، له‌وانه‌یه‌ خه‌لکیش هه‌نده‌ به‌ره‌و گه‌ندله‌ی نه‌ده‌رۆیشت، له‌وانه‌یه‌ بازا‌ریش ئاوا به‌ قورئ نه‌ده‌گیر!!'

حاجی عه‌زیز به‌لایه‌وه‌ گرنگ نه‌بوو داهاتی ئه‌و گومرگانه‌ بۆ هه‌ولێر بئ، یان بۆ به‌غداد، ئه‌و پێیابوو که‌ هه‌ردووکیان تینک ده‌کهنه‌وه، ئه‌گه‌ر داهاتی گومرگه‌کان بۆ به‌غداد ره‌وانه‌ بکرین، دوا‌ی به‌ناوی بودجه‌ بۆ هه‌ولێر دیته‌وه، ئه‌گه‌ر له‌هه‌ولێریش بمانیته‌وه‌و ره‌وانه‌ی به‌غداد نه‌کرئ، ئه‌وه حکومه‌تی به‌غداد له‌ بودجه‌ی کوردستان که‌م ده‌کاته‌وه'

کارمه‌ندیکی یه‌کێک له‌ خاله‌کانی گومرگ که‌ نه‌یویست ناوی خۆی ئاشکرابکات، به‌ رۆژی گه‌لی راگه‌یاند: 'ئیستا داهاتی گومرگه‌کان

به‌ستووو که‌ که‌ وه‌زاره‌خانه‌کانی به‌غداد کار ده‌کهن، ئه‌و له‌ زا‌ری خه‌میکانه‌وه‌ هه‌ندئ شتی باس کرد به‌لام نه‌ده‌کرا وه‌کو به‌لگه‌ باسیان لێوه‌ بکری.

فارس حاجی محه‌مه‌د که‌ له‌ نیو بازا‌ری هه‌ولێردا کاسبی ده‌کات، سه‌بارت به‌ داهاتی گومرگه‌کان گوته‌ی: 'ئه‌گه‌ر ده‌سته‌لام هه‌بئ، یه‌ک فلس بۆ به‌غداد ره‌وانه‌ ناکه‌م! ئه‌وه داهاتی خۆمانه‌ و ده‌بی بۆ خۆمان بئ' ئه‌و ده‌یزانی که‌ بودجه‌ی هه‌ریمی کوردستان له‌ بودجه‌ی عێراق دا‌بین ده‌کرئ، به‌لام زۆر راشکاوانه‌ پێداگری له‌سه‌ر کوردستانییوونی داهاته‌کان ده‌کرد، ئه‌و ده‌گوت: 'راسته‌ بودجه‌ی کوردستان له‌ بودجه‌ی عێراق له‌ فرۆشتنی نه‌وتی خۆمانه‌وه‌ دئ' ئه‌و پێیابوو که‌ ئیستا ته‌نیا نه‌وتی که‌رکوک ره‌وانه‌ی ده‌ره‌وه‌ ده‌کرئ، بۆیه‌ به‌شی کوردستانی به‌ که‌م ده‌زانی و ده‌یگوت: 'هه‌قه‌ ۲۰% بۆ کوردستان بئ! ناخر پارهی نه‌وتی خۆمان. هه‌یشتا به‌ منه‌ت حسابی ده‌کهن!!'

کاک شیرازاد که‌ له‌بازا‌ری دراو کار ده‌کات، ده‌یگوت: 'زۆرم پێیاشه‌ که‌ داهاتی گومرگه‌کان بۆ به‌غداد ره‌وانه‌ بکری، چونکه‌ به‌شێکن له‌ داهاتی عێراق، له‌وێشه‌وه‌ به‌ پێی ریژه‌ بۆ کوردستان ره‌وانه‌

دوا‌ی ئه‌وه‌ی حکومه‌تی به‌غداد پێداگری له‌سه‌ر داهاتی گومرگه‌کانی هه‌ریمی کوردستان کرده‌وه‌و رایگه‌یاند که‌ به‌شێکن له‌ داهاتی عێراق و ده‌بی بۆ بودجه‌ی کشتی فیئدرالی بکریدریته‌وه‌وه‌، دوا‌ی شاندیکی وه‌زاره‌تی دارایی حکومه‌تی به‌غداد به‌ مه‌به‌ستی سه‌ردانی بنه‌کانی گومرگی ئه‌یبراهیم خه‌لیل و باشماغ هاته‌ کوردستان، مقۆ مقۆ له‌نیو خه‌لکی کوردستاندا دروست بووه. هه‌ندیک له‌ رۆژنامه‌وانان داواکه‌ی به‌غداد به‌ ره‌واو هه‌ندیکی دیکه‌ به‌ نا‌ره‌وا‌ی داده‌نێن. سه‌بارت به‌ هی کیشه‌یه‌ به‌ پێیاستمان زانی که‌ گه‌رماو گه‌رم رای خه‌لک وه‌رگرین و بزانی ئه‌وان له‌و باره‌یه‌وه‌ چی ده‌لین؟!'

کاک شه‌مه‌دین عه‌لی، له‌یه‌کێک له‌ کارگه‌کانی بلۆک کار ده‌کات، پێیابوو که‌ ده‌بی داهاتی گومرگه‌کانی کوردستان راسته‌وخۆ بۆ کوردستان بئ و راده‌ستی به‌غداد نه‌کریته‌وه‌، ئه‌و پێیابوو که‌ ئیستا دزی و گه‌نده‌لیکی گه‌وره‌ له‌ نیو دامه‌زراوه‌کانی حکومه‌تی به‌غداد هه‌یه، ته‌نیا پارهی فرۆشتنی نه‌وت به‌ داهات پێوانه‌ ده‌کرئ و ئه‌وانی دیکه‌ ده‌شاردریته‌وه‌. هه‌رچه‌نده‌ ئه‌و هیچ به‌لگه‌یه‌کی له‌ به‌رده‌ست دانه‌بوو تا بیسه‌لمێنی که‌ داهاته‌کانی دیکه‌ دیزه‌ به‌ده‌رخۆنه‌ ده‌کرین، به‌لام ئه‌و پشتی به‌ قسه‌ی ئه‌و خه‌لکانه‌

ده‌کرئ، وه‌به‌ر هه‌ریمی کوردستان ده‌که‌وئ، ئه‌مه‌ش ریژه‌یه‌کی به‌رچاوه‌ و ته‌واوی پێداویستی‌ه‌کان دا‌بین ده‌کات. ئابووریناسان پێیانوايه‌ که‌ گرنگی و بايه‌خی ده‌روازه‌کانی سنوور ته‌نیا خۆی له‌ داهاتدا نابیننه‌وه‌، به‌لکو ئاویته‌ی بالا نوینی ده‌سته‌لاتی به‌ریوه‌بردنی پێشان ده‌دات، به‌وه‌یه‌شه‌وه‌ ده‌بی ره‌فتارو شیوازی مامه‌له‌کردنی کارمه‌ندان و فه‌رمانبه‌رانی ده‌روازه‌کانی سنوور به‌ شیوازیکی بئ که‌ سه‌رنجی رێبواران به‌لای خۆیان‌وه‌ رابکێشن، ئه‌وانه‌ی له‌و ده‌روازه‌کانه‌ داده‌مه‌زێندرین و کاریان پێده‌سه‌پێدرئ، لانی که‌م ده‌بی شاره‌زاییان له‌ زانستی ده‌رووناسی و کۆمه‌لناسیدا هه‌بئ، به‌لام مخابن هه‌یشتا ده‌روازه‌کانی سنوور به‌ کانی دراو سه‌یر ده‌کرین و گرنگی و بايه‌خیان له‌ داهاتدا پێشان ده‌درئ. بۆ ئه‌وه‌ی ده‌روازه‌کان وه‌کو خۆیان ره‌فتاریان ده‌گه‌ل دا بکری، پێویستی حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان به‌رنامه‌و سیسته‌میکی تایبه‌تی بۆ به‌ریوه‌بردن و کۆنتڕۆلکردنی ده‌روازه‌کانی سنوور پێرۆ بکات.

ناماده‌کردنی: سه‌میر

کامیان له‌ به‌رژه‌وه‌ند ناوچه‌ دا‌براو‌ه‌کانه‌، کشانه‌وه‌ یان مانه‌وه‌ی پێشمه‌رگه‌؟!

ده‌بینه‌وه‌، تیده‌گه‌ین که‌ هه‌یزی پێشمه‌رگه‌ خه‌مه‌تیان به‌ خه‌لک کردوووه‌ زانیان له‌ که‌س نه‌داوه‌، به‌لام به‌ره‌ی تورکمانی له‌ بایانیدا نووسیه‌یه‌تی: 'تورکمانه‌کان پێشوازی له‌ چوونه‌ ناوه‌وه‌ی هه‌یزه‌کانی سوپای عێراق بۆ قه‌ره‌ته‌په‌ و هه‌موو شارو شاروچه‌کانی تورکمان ده‌کهن، ده‌سخوازن که‌ میلیشیا کوردیه‌یه‌کان له‌و ناوچه‌ ده‌برکرین و سوپای عێراقیش بچیته‌ خانه‌قینه‌وه‌'

ئه‌گه‌ر به‌راورد له‌نیوان رای به‌ره‌ی تورکمانی و رای جه‌ماوهری ناوچه‌که‌ بکه‌ین، شه‌رانگیزی و رفوقینه‌ی سه‌رانی به‌ره‌ی تورکمانی دژ به‌ کوردو کوردستانی ده‌رده‌که‌وئ، که‌چی جه‌ماوهری ناوچه‌که‌ خه‌زان به‌ کوردستانی ده‌زانن و ته‌بابی نیوان تورکمان و عه‌ره‌ب و کورد به‌ گرنگ و به‌ پێویست ده‌زانن، به‌لام که‌سیک نازانی که‌ به‌ره‌ی تورکمانی چ سوود له‌ دژایه‌تیکردنی کوردو هه‌یزه‌ کوردستانیه‌کان ده‌بینئ!؟

په‌یامنیزی گه‌رۆکی رۆژی گهل

سه‌بارت به‌ کشانه‌وه‌ی هه‌یزی پێشمه‌رگه‌ له‌و ناوچه‌دا، **محهمه‌د هاشم** که‌ فه‌رمانبه‌ریکی حکومه‌ته‌و له‌ شاری خانه‌قین داده‌نیشئ، گوته‌ی: 'کشانه‌وه‌ی هه‌یزه‌ی پێشمه‌رگه‌ له‌ به‌رژه‌وه‌ند خه‌لک دانیه‌، مانه‌وه‌ خه‌مه‌ت به‌ ئیسه‌ ده‌کات، ده‌بی حکومه‌تی عێراق ئه‌و راستیه‌ بزانی. زۆربه‌ی ئه‌و که‌سانه‌ی که‌ ئیسه دیدارمان له‌گه‌لدا کردن، راشکاوانه‌ مانه‌وه‌ی هه‌یزه‌ی پێشمه‌رگه‌یان به‌ باش ده‌زانی و نه‌شیانده‌ویست که‌ هه‌یزه‌کانی سوپای عێراق بۆ شاره‌که‌یان بکه‌ریته‌وه‌.

نوم نه‌مه‌ل عه‌ره‌بیکی دانیشتووی خانه‌قینه‌، ژنی ماله‌وه‌یه‌و میزده‌که‌شی پۆلیسه‌، سه‌بارت به‌وه‌ی که‌ ئایا ئاسایش و هه‌یزی پێشمه‌رگه‌ خه‌مه‌تیان به‌ شاره‌که‌ کردوووه‌ یان زانیان لێداوه‌؟ گوته‌ی: 'ئه‌وان خه‌مه‌تیان به‌ شاره‌که‌مان کردوووه‌، ئه‌وان ریگه‌یان نه‌داوه‌ که‌ ده‌ستی تیرۆر بکاته‌ شاره‌که‌مان، ئه‌گه‌ر ئه‌وان لێره‌ نه‌بان، تیرۆریستان خانه‌قینیان وه‌کو موسل و به‌غداد لێده‌کرد، هه‌قه‌ هه‌موومان سوپاسیان بکه‌ین'

کاتیکی له‌ قسه‌ و بۆچوونی دانیشتووانی ئه‌و ناوچه‌ ده‌رد

دیه‌تیک له‌ بازا‌ری میوه‌ی خانه‌قین

ده‌یان‌ه‌وئ خه‌لک بکۆژری بۆیه‌ داوی هاتنی سوپای عێراق ده‌کهن؟! حاجی زه‌ینه‌ل ده‌لی: 'ئیمه‌ تورکمان و عه‌ره‌ب و کورد هه‌موومان موسلمانین، برای یه‌کتین و هیچ کیشه‌یه‌که‌مان له‌گه‌ل یه‌کترا نیه، هه‌مووشمان ده‌زانین که‌ کورد له‌ شاره‌که‌مان زۆرینه‌یه‌، به‌لام به‌ره‌ی تورکمانی بۆ فیتته‌ دروست کردن له‌ نیوان تورکمان و ئه‌وانی تر ده‌نوسئ که‌ زۆرینه‌ی دانیشتووانی ئه‌و ناوچه‌ تورکمان!!'

رێیوانمان کردو یاداشتمان بۆ نوری مالکی سه‌رۆکوه‌زیران به‌رزکرده‌وه‌ و داوامان لیکرد که‌ ئاسایشی شاره‌که‌مان تیکنه‌دات و سوپا ره‌وانه‌ی ناو شاره‌که‌مان نه‌کات، که‌چی به‌ره‌ی تورکمانی هه‌ز به‌ دووبه‌ره‌کی و ناکۆکی ده‌کات و داوا ده‌کات که‌ هه‌یزه‌کانی سوپای عێراق بینه‌وه‌ ناو خانه‌قین، ئه‌وان باش ده‌زانن ئه‌گه‌ر سوپای عێراق بینه‌وه‌، شه‌ر دروست ده‌بئ، دیاره‌ ئه‌وان هه‌ز له‌ شه‌ر ده‌کهن و

پێشان بدن، هه‌ندیک له‌ هه‌زه‌ عه‌ره‌بییه‌کان به‌ فیتی به‌رپرسیانی به‌غداد کۆبوونه‌ته‌وه‌و هه‌ره‌شه‌ له‌ که‌رکوک ده‌کهن، به‌ره‌ی تورکمانیش وه‌ک ده‌سه‌که‌لای ناخه‌زانی کورد خۆی ده‌نوینئ و ده‌یه‌وئ کیشه‌که‌ قه‌لتربکاته‌وه‌.

دانیشتووانی جه‌له‌ولا، جه‌باره‌، قه‌ره‌ته‌په‌و خانه‌قین و که‌رکوک و شویته‌کانی دیکه‌ خه‌زان به‌ کوردستانی ده‌زانن، ته‌نیا دوا‌ی رامالینی سوپای عێراق هه‌ناسه‌ی ئازادیان هه‌لکیشاوه‌، به‌لام به‌ره‌ی تورکمانی بینه‌رمانه‌ داوا ده‌کات تا هه‌یزه‌کانی سوپای عێراق بچنه‌ خانه‌قین و ناوچه‌کانی ده‌وروبه‌رییه‌وه‌. رۆژی گه‌ل به‌ پێویستی زانی که‌ راو سه‌رنجی دانیشتووانی ناوچه‌که‌ وه‌رگری.

حاجی زه‌ینه‌ل که‌ خۆی به‌ تورکمانی خانه‌قین ده‌زانی، سه‌بارت به‌و داوا‌یه‌ی به‌ره‌ی تورکمانی گوته‌ی: 'من شانازی به‌ تورکمان بوونی خۆمه‌وه‌ ده‌کهم، به‌لام هه‌ز ناکه‌م که‌ سوپای عێراق بینه‌ ناو شاره‌که‌مان، سه‌یریشم پئ دئ که‌ به‌ره‌ی تورکمانی ئه‌و داوا‌یه‌ ده‌کات. ئیمه‌ دانیشتووانی شاری خانه‌قین به‌ تورکمان و کوردو عه‌ره‌به‌وه‌

حکومه‌تی به‌غداد به‌ کاری ئه‌نه‌قسه‌ت و به‌ده‌ستی خۆی گرفتیکه‌ی دیکه‌ی بۆ ناوچه‌ دا‌براو‌ه‌کانی کوردستان دروست کردوو، له‌ کاتیکیدا که‌ دانیشتووانی ناوچه‌ دا‌براو‌ه‌کان چاویان له‌ جینه‌جیکردنی ماده‌ی ۱۴۰ بریوه‌و ده‌یان‌ه‌وئ بۆ باوه‌شی کوردستان بکه‌ریته‌وه‌، که‌چی به‌غداد هه‌یزه‌کانی خۆی بۆ جه‌له‌ولا جه‌باره‌و قه‌ره‌ته‌په‌و خانه‌قین ره‌وانه‌ ده‌کات و داوا‌ی کشانه‌وه‌ی هه‌یزی پێشمه‌رگه‌ ده‌کات.

له‌ دوا‌ی رووخاندنی رۆژیم له‌ سالی ۲۰۰۲ه‌وه‌ تا ئیستا هه‌یزی پێشمه‌رگه‌ی کوردستان ئاسایش و هه‌ینایه‌تی ئه‌و ناوچه‌یه‌یان پاراستوووه‌ دژی تیرۆریستان جه‌نگاون، به‌لام حکومه‌تی عێراق ئه‌و چاکه‌یه‌ی له‌به‌رچاوه‌ نیه‌و مه‌به‌ستیشی نیه‌ که‌ ره‌وشی ناوچه‌ دا‌براو‌ه‌کان ئاسایی بکریته‌وه‌، بۆیه له‌لایه‌که‌وه‌ کات ده‌کوژئ و ده‌یه‌وئ سوود له‌ ده‌رفه‌ت وه‌رگری و کۆنتڕۆلی ناوچه‌کان بکاته‌وه‌، له‌لایه‌کی دیکه‌شه‌وه‌ هانی هه‌یزه‌ عه‌ره‌بی و تورکمانه‌کان ده‌دات تا هه‌لوێستی پێچه‌وانه‌ وه‌رگری و ناخه‌زی خۆیان بۆ هه‌یزی پێشمه‌رگه‌